

fra alle Sagkyndige, tilveie, derom troer jeg, at Alle ere enige. Men det forekommer mig, at man ved enhver saadan foreliggende Sag maa spørge sig selv, hvem der forelægger den, og hvad der foreligger. Naar en Mand ikke alene ifølge sin hele Fordannelse er i Besiddelse af de fornødne Kundskaber til at magte Spørgsmaalet, og han yderligere har anvendt en stor Deel af sit Liv paa fuldstændig at sætte sig ind i alle de Forhold, der staae i Berøring med det omhandlede Emne, men han ogsaa har søgt Erfaringer andetsteds fra, om hvorledes denne Institution virker, hvor den er traadt ud, i Livet, saa synes det mig virkelig, navnlig naar man tager Hensyn til, at ogsaa Regjeringen tillægger Mandens Sagkundskab en saadan Vægt, at den har benyttet den til de Udarbejdelser i den Retning, hvormed den i dette Døielik er beskæftiget, at Sagen da stiller sig en heel Deel anderledes. Men man bliver endyderligere tilbøielig til at overse, at Initiativet er taget af en Privat, naar man lægger Mærke til, hvad der er forelagt os. Det forekommer mig, at man ikke fra nogen Side har hørt, naar man erindrer det Standpunkt, hvorfra den ærede Forslagsstiller er gaaet ud, nogen væsentlig Indvending fremført imod den Maade, hvorpaa han har gennemført sine Idéer. Det synes indrømmet fra alle Sider, at det er sleet med Sagkundskab, med Nøiagtighed og Trofasthed, saaledes at altsaa et Lovforslag her foreligger som et veludarbejdet Grundlag for den Sags Gjennemførelse, han foresætter. Jeg troer ogsaa at kunne gaae saa vidt, samtidigt med den store Afgøelse, jeg har for den Kundskabsmasse, der er hos Regjeringen, at jeg kan sige, at man kan tænke sig, at i saadanne enkelte Tilfælde, hvor en Mand med sin hele Kraft har kastet sig ind i en vis bestemt Sag og har tilegnet sig det Stof, der er nødvendigt til en vis Sags Gjennemførelse, vil — uden at man kan bestyldes for alene at anstille et Tankesperiment — det Grundlag, som man modtager fra en saadan Mand, kunne omtrent være ligesaa godt, som man turde vente sig det fra Regjeringen. Jeg skulde altsaa, paa Grund af hvad jeg her har hørt, og navnlig paa Grund af den dygtige Maade, hvorpaa denne Sag er gennemført, meget anbefale, at Thinget

lod Sagen gaae til yderligere Behandling. Man vil vistnok sige: Hvorledes skal det gaae, naar Sagen kommer i Udvalg? Hvorledes er det muligt, ved disse mange 4—500 Paragrapher, hvoraf Lovudkastene bestaae, at faae dem ændrede saaledes, at ikke den indre Harmoni imellem dem bliver forstyrret, at ikke en Ændring i en Paragraph fremtvinger en Ændring i en anden Paragraph og maaffee der kommer til at indskrænke eller udvide et Princip, man vil fastholde uforandret; vilde det ikke frembyde den samme store Vanskelighed, som Tilfældet er ved alle saadanne store Lovarbejder, at det nemlig ikke lader sig gjøre at forandre ved de mange enkelte Detailbestemmelser, uden med det Samme at rolle ved den hele Bygning? I saa Henseende forekommer det mig, at det Samme vilde kunne siges, hvis Lovudkastene vare forelagte af Regjeringen, altsaa de samme Ulemper vilde da kunne finde Sted. Just den Veie, som Forslagsstilleren har betegnet os, synes mig at aabne os en Mulighed for i Fremtiden at undgaae altfor megen Tagensfat paa Enkeltighederne i Lovene. Naar det nemlig maatte lykkes det eventuelle Udvalg at fastholde — idet det erindrer, at Lovene ikke skulle gaae ud saaledes, som de nu foreligge i Udcast, med Hensyn til Enkeltighederne — visse bestemte Hovedtræk, og disse da maatte faae Thingets Billigelse, og endelig Sagen ved, at Lovene kom ind for det høie Landsthing, ved den Sagkundskab, som der i saa høi Grad findes, vilde faae en yderligere Berigelse, saa troer jeg, at Regjeringen vilde have et Grundlag, om hvilket den kunde vide: Naar du holder dig til disse Hovedtræk, saa kan du vente, at Rigsbagen i det Hele gaaer ind paa de Forslag, du forelægger, saa er der Sandsynlighed for, at man, naar man finder de Hovedbestemmelser angivne, som man har udtaalt, at man ønsker fastholdte, at man da ikke vil fordybe sig formeget i Enkeltighederne, thi, som sagt, jeg anseer det for stor Skade, om der ved en Lov af den Udstrækning som den nærværende skulde blive rørt formeget ved Detaillen, idet derved let det hele Grundlag kunde forrykkes.

Man har søgt at afholde Thinget fra at gaae ind paa Lovene ved at fremstille forskjellige Vanskeligheder, der oftere ere berørte. Jeg skal ikke dvæle nærmere derved, men kun med Hen-